

Beretning afgivet af § 71-tilsynet den 16. september 2025

Beretning

om

tilsynets virksomhed i folketingsåret 2024-25

Indholdsfortegnelse:

1. **§ 71-tilsynets virksomhed generelt**
 - 1.1 Det retlige grundlag
 - 1.2 Opgaver
 - 1.3 Udtalelser
2. **Indledning**
3. **Konkrete sager**
4. **Spørgsmål til ministre**
 - 4.1 Regionale forskelle på, hvor mange voksne der udsættes for en eller flere typer af tvangsforanstaltninger
 - 4.2 Sondring mellem medicinering som tvang og som del af almindelig behandling
 - 4.3 Afklaring af, om forekomst af tvang skyldes enkelte patienters langvarige og gentagne behandling
 - 4.4 Separat opgørelse af tvangsforanstaltninger i psykiatrien, som patienter selv efterspørger
 - 4.5 Lange sagsbehandlingstider for behandling af klager i Det Psykiatriske Patientklagenævn
 - 4.6 Årlige opgørelser over sagsbehandlingstider i Det Psykiatriske Patientklagenævn
 - 4.7 Forlængelse af indlæggelse af psykiatriske patienter ved manglende visitation fra kommunen
 - 4.8 Kommentering af temarapport fra Folketingets Ombudsmand om tilsynsbesøg på børneområdet i 2023
 - 4.9 Sikring af børn og unges trivsel i processen med at bringe anbringelsespraksis i overensstemmelse med gældende ret
 - 4.10 Individuel vurdering af unges trivsel ved flytning fra ikkegodkendt bosted
 - 4.11 Antal af unge flyttet fra ikkegodkendt bosted
 - 4.12 Modregning af tvangsanbragte børns lommepenge ved fritidsjob
 - 4.13 Sikring af et anbragt barns arv
 - 4.14 Udlevering af medicin på bosteder for tvangsanbragte børn
5. **Tilsynsbesøg i folketingsåret 2024-25**
 - 5.1 Solsikkegården, opholdssted for børn og unge i Holstebro (anmeldt tilsynsbesøg)
 - 5.2 Regionspsykiatrien Gødstrup, Psykiatrisk Akutmodtagelse, Sengeafsnit 5 (anmeldt tilsynsbesøg)
 - 5.3 Kåberbøllegården, opholdssted for børn og unge i Aarup på Fyn (anmeldt tilsynsbesøg)
 - 5.4 Odense Universitetshospital, OUH, Psykiatrisk Afdeling, integreret afsnit P40 og lukket afsnit P302 (uanset tilsynsbesøg)
 - 5.5 Elvergården, opholdssted for børn og unge i Næstved (anmeldt tilsynsbesøg)
 - 5.6 Psykiatrien Syd i Vordingborg, afsnit S1 og S5 (anmeldt tilsynsbesøg)
 6. **Opfølgning på tidligere tilsynsbesøg**
 - 6.1 Alderdomshjemmet i Tasiilaq, Grønland (anmeldt tilsynsbesøg)
 - 6.2 Prinsesse Margrethes Børnehjem i Tasiilaq, Grønland (anmeldt tilsynsbesøg)
 - 6.3 Angerlarsimaffik Aja i Nuuk, Grønland (anmeldt tilsynsbesøg)
 - 6.4 Alderdomshjemmet Utoqqaat Illuat i Nuuk, Grønland (anmeldt tilsynsbesøg)
 - 6.5 Børnehjemmet Tupaarnaq i Nuuk, Grønland (anmeldt tilsynsbesøg)
 - 6.6 Psykiatrisk afdeling A1, Dronning Ingrid's Hospital i Nuuk, Grønland (anmeldt tilsynsbesøg)
 - 6.7 Døgninstitutionen Angerlarsimaffik Ivaneq i Nuuk, Grønland (anmeldt tilsynsbesøg)
 - 6.8 Døgninstitutionen Aqisseq i Nuuk, Grønland (anmeldt tilsynsbesøg)
 - 6.9 Nuuk Outdoor i Kapisillit, Grønland (anmeldt tilsynsbesøg)
 - 6.10 PITU i Kapisillit, Grønland (anmeldt tilsynsbesøg)
 7. **Møder**
 - 7.1 Møde med Folketingets Ombudsmand
 8. **Samråd**
 - 8.1 Samråd med indenrigs- og sundhedsministeren
 9. **Oplysning om tilsynets arbejde**

1. § 71-tilsynets virksomhed generelt

1.1 Det retlige grundlag

§ 71-tilsynet er udtrykkeligt nævnt i grundloven, hvor § 71, stk. 6 og 7, har følgende ordlyd:

»Stk. 6. Uden for strafferetsplejen skal lovligheden af en frihedsberøvelse, der ikke er besluttet af en dømmende myndighed, og som ikke har hjemmel i lovgivningen om udlændinge, på begæring af den, der er berøvet sin frihed, eller den, der handler på hans vegne, forelægges de almindelige domstole eller anden dømmende myndighed til prøvelse. Nærmere regler herom fastsættes ved lov.

Stk. 7. Behandlingen af de i stk. 6 nævnte personer undergives et af Folketinget valgt tilsyn, hvortil de pågældende skal have adgang til at rette henvendelse.«

Bestemmelserne er baggrunden for, at man taler om Tilsynet i henhold til grundlovens § 71 eller i daglig tale § 71-tilsynet.

§ 71-tilsynet består af 9 medlemmer.

1.2 Opgaver

§ 71-tilsynets opgaver adskiller sig fra de opgaver, som Folketingets stående udvalg varetager. På tilsynets møder behandles en række generelle og konkrete sager, hvorimod tilsynet ikke behandler lov- og beslutningsforslag.

Tilsynet modtager henvendelser fra og om enkeltpersoner, som administrativt er berøvet deres frihed. Henvendelserne kan både sendes til det enkelte medlem eller til tilsynet som helhed.

En del af henvendelserne vedrører spørgsmål, som ligger uden for tilsynets kompetence. Andre sager henvises til de administrative klage- eller tilsynsmyndigheder på det pågældende retsområde. Tilbage er et antal sager vedrørende generelle forhold og selve behandlingen under frihedsberøvelsen. Tilsynet behandler disse sager ved bl.a. at stille spørgsmål til de ansvarshavende myndigheder og gennemføre tilsynsbesøg på bl.a. psykiatriske afdelinger og anbringelsessteder for tvangsanbragte børn og unge. Behandlingen består således ikke i en konkret sagsbehandling med stillingtagen til specifikke sagsforløb.

§ 71-tilsynets besøg på psykiatriske afdelinger og andre steder med administrativt frihedsberøvede personer kan være anmeldte eller uanmeldte. Tilsynsbesøgene er et væsentligt element i tilsynets virksomhed. Som led i de almindelige bestræbelser på at følge med i, hvad der sker i regioner og kommuner på tilsynets område, kan tilsynet også besøge væresteder, skoler m.v.

Ud over ordinære møder kan § 71-tilsynet også holde møder med Folketingets Ombudsmand, foreninger, ministerier m.v., ligesom § 71-tilsynet kan deltage i konferencer, studieture m.v. med henblik på at få belyst emner inden for tilsynets område.

Både de generelle og de konkrete sager er sammen med tilsynsbesøg, møder, konferencer m.v. med til at oplyse tilsynet om, hvad der set fra den administrativt frihedsberøvede persons, dennes pårørendes eller personalets synsvinkel er af problemstillinger på tilsynets område. Det kan give an-

ledning til, at tilsynet retter henvendelse til og stiller spørgsmål til bl.a. ministre, regioner og kommuner.

§ 71-tilsynet bestræber sig i hele sin virksomhed på at føre tilsyn med behandlingen af de personer, som administrativt er berøvet deres frihed, på en sådan måde, at behandlingen af de administrativt frihedsberøvede personer til stadighed forbedres.

1.3 Udtalelser

§ 71-tilsynet kommer med sin generelle vurdering af forhold, der vedrører behandlingen af administrativt frihedsberøvede personer. F.eks. kan tilsynet udtale kritik og komme med anbefalinger og henstillinger. Typisk sker det i forbindelse med et tilsynsbesøg på f.eks. en psykiatrisk afdeling eller et anbringelsessted for børn og unge, hvor der er administrativt frihedsberøvede personer, men det kan også være i forbindelse med behandlingen af en konkret sag.

§ 71-tilsynet kan ikke træffe afgørelse i konkrete sager, træffe afgørelse i en klage eller tage stilling til, om en beslutning om administrativ frihedsberøvelse er rigtig eller forkert.

2. Indledning

§ 71-tilsynet har i løbet af folketingsåret 2024-25 holdt ni møder.

Tilsynet har i folketingsåret 2024-25 haft fokus på forholdene for anbragte børn og unge og patienter på psykiatriske afdelinger.

Tilsynet har gennemført seks tilsynsbesøg i folketingsåret 2024-25. Derudover har tilsynet behandlet 1-årsopfølgningen på ti anmeldte tilsynsbesøg i Grønland, som blev gennemført i perioden fra den 5. september til den 9. september 2023. De ti tilsyn er efterfølgende afsluttet.

3. Konkrete sager

§ 71-tilsynet udfører bl.a. sin kompetence ved at tage imod og behandle henvendelser om forholdene for administrativt frihedsberøvede personer fra enten den pågældende person selv, dennes pårørende eller andre personer, der er i kontakt med den administrativt frihedsberøvede person, og tilsynet har i løbet af folketingsåret 2024-25 behandlet en række af disse henvendelser. Tilsynet har i det forgangne folketingsår både modtaget henvendelser om forholdene for tvangsindlagte psykiatriske patienter og tvangsanbragte børn og unge. Tilsynet har behandlet disse sager fortroligt.

4. Spørgsmål til ministre

Det er et tilbagevendende tema for § 71-tilsynet at have fokus på anvendelse af tvang i psykiatrien. § 71-tilsynet har stillet en række spørgsmål til indenrigs- og sundhedsministeren om emnet. Tilsynet har ligeledes haft fokus på forholdene for tvangsanbragte børn og har i den forbindelse stillet en række spørgsmål til social- og boligministeren herom. Gennemgangen omfatter spørgsmål stillet i folketingsåret 2024-25 indtil årsberetningens afgivelse og spørgsmål stillet i folketingsåret 2023-24, efter årsberetningen for dette folketingsår var afgivet.

4.1 Regionale forskelle på, hvor mange voksne der udsættes for en eller flere typer af tvangsforanstaltninger

Tilsynet spurgte indenrigs- og sundhedsministeren, om ministeren ville redegøre for årsagen til, at der i årene 2023-2024 fortsat var regionale forskelle på, hvor mange voksne der blev udsat for en eller flere tvangsforanstaltninger pr. 100.000 borgere? Der henvises til Sundhedsstyrelsens »Monitorering af tvang i psykiatrien – Opgørelse for perioden 1. januar-31. december 2023«, jf. § 71-tilsynet alm. del – bilag 84, folketingsåret 2023-24.

Ministeren oplyste, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet ikke havde konkret viden om en entydig årsag til, at der i perioden 2023-2024 fortsat var regionale forskelle på, hvor mange voksne der udsættes for en eller flere typer tvangsforanstaltninger pr. 100.000 borgere.

Flere forskellige forhold kunne imidlertid ifølge ministeren have indflydelse på, at der forekommer regionale variationer i anvendelsen af tvang i psykiatrien generelt, også i forhold til brugen af enkelte tvangsforanstaltninger, som der er hjemmel til at anvende i medfør af psykiatriloven. Det kunne bl.a. være som følge af forskelle i patientsammensætningen i regionerne i forhold til antallet af patienter med alvorlige psykiske lidelser, der kræver en længere og mere kompleks behandling, som kan være overrepræsenterede nogle steder i landet, mens andre landsdele kan have flere mindre komplekse og dermed mindre behandlingskrævende patienter. Desuden er der for patienter, der indlægges med tvang, en øget risiko for tvangsindgreb under indlæggelse, hvorfor forskelle heri også kan have indvirkning på regionale variationer i den generelle anvendelse af tvang.

Ministeren oplyste, at der var bred enighed om, at der ikke er en enkeltstående indsats eller et enkeltstående indgreb, som er udslagsgivende i forhold til at forebygge og reducere anvendelsen af tvang i psykiatrien. Indsatsen heroverfor forudsætter et kontinuerligt arbejde med en række gensidigt supplerende indsats på flere planer og på tværs af sektorer. Et afgørende element er vedvarende ledelsesfokus på alle niveauer i organisationen, ligesom kompetenceudvikling af medarbejdere i alle funktioner er grundlæggende for at kunne skabe og drive ændringer i kulturen. Sidstnævnte vanskeliggøres af, at der generelt er udfordringer med både rekruttering og fastholdelse af medarbejdere i psykiatrien. Derudover har ordentlige og tidssvarende fysiske rammer, både inde og ude, også betydning for arbejdet med at forebygge tvang og minimere risikoen for situationer, der eskalerer unødvendigt.

I forlængelse heraf oplyste ministeren, at som følge af »Aftale om en bedre psykiatri« (2023) og den efterfølgende udmøntningsaftale fra april 2024 havde regionerne fået midler til at understøtte det tvangsforebyggende arbejde. Det drejer sig om 16,2 mio. kr. i 2024, 16,8 mio. kr. i 2025 og 17,8 mio. kr. fra 2026 og fremefter. Midlerne skal ses i sammenhæng med den generelle tilførsel af varige midler til opbygning af kapacitet i psykiatrien, som blev igangsat med aftale om finansloven for 2020 efterfulgt af »Aftale om en 10-årsplan for psykiatrien og mental sundhed« (2022) og psykiatriaftalen fra november 2023. Disse midler bygger

oven på permanente midler på 49 mio. kr. årligt, som blev tildelt regionerne med finanslovsaftalen for 2014. Med den nye partnerskabsaftale fra april 2024 mellem regeringen, Danske Regioner og KL er der fastsat en ny målsætning for mindre tvang i psykiatrien, hvormed anvendelsen af tvang for de tvangsformer, der opleves mest indgribende, bæltefiksering, fastholdelse og akut beroligende medicin med tvang, skal reduceres med 30 pct. frem mod 2030. Desuden får Task Force for Forebyggelse af Tvang i Psykiatrien fremover en styrket rolle, bl.a. i forhold til øget fokus på at understøtte systematisk videndeling, læring og udbredelse af god praksis i forhold til at forebygge anvendelsen af tvang, herunder iværksættelse af analyser, der kan øge viden om årsagerne til eventuelle større regionale forskelle i anvendelsen af tvang generelt og i forhold til anvendelsen af forskellige tvangsforanstaltninger. Dette er også afspejlet i et nyt kommissorium for taskforcen.

Se § 71-tilsynet alm. del – svar på spørgsmål 10, folketingsåret 2023-24.

4.2 Sondring mellem medicinering som tvang og som del af almindelig behandling

Tilsynet har bl.a. spurgt ind til, hvordan man konkret sonderer mellem medicinering som tvang og medicinering som del af almindelig behandling, så det sikres, at opgørelsen af tvangsmedicinering er retvisende. Der henvises til »Monitorering af tvang i psykiatrien«, Sundhedsstyrelsen, april 2024.

Indenrigs- og sundhedsministeren svarede bl.a., at behandling på psykiatriske afdelinger kun kan ske på baggrund af et informeret samtykke efter reglerne i kapitel 5 i sundhedsloven, jf. psykiatrilovens § 1, stk. 1. Det vil sige, at alle foranstaltninger, herunder medicinering, hvor der ikke foreligger et informeret samtykke, skal forstås som tvang, jf. psykiatrilovens § 1, stk. 3.

Ministeren oplyste desuden, at sondringen mellem tvangsmedicinering og medicinering som del af »almindelig behandling« afhænger af, om patienten har givet et informeret samtykke eller ej. Betingelserne for tvangsbehandling, herunder tvangsmedicinering, fremgår af psykiatrilovens § 12.

Se § 71-tilsynet alm. del – svar på spørgsmål 2.

4.3 Afklaring af, om forekomst af tvang skyldes enkelte patienters langvarige og gentagne behandling

Tilsynet har spurgt ind til, hvordan forekomsten af tvang i psykiatrien fordeler sig på personer, så man får et billede af, om høj forekomst af tvang skyldes enkelte patienters langvarige og gentagne behandling. Tilsynet spurgte desuden ind til, om indenrigs- og sundhedsministeren ville tage initiativ til at lave en sådan opgørelse, hvis det ikke allerede er kortlagt.

Indenrigs- og sundhedsministeren svarede bl.a., at Indenrigs- og Sundhedsministeriet er bekendt med problemstillingen, da det bl.a. med afsæt i en opgørelse for en udvalgt sygdomsgruppe tidligere har været drøftet i den nedsatte Task Force for Forebyggelse af Tvang i Psykiatrien i regi af Sundhedsstyrelsen, at visse patienter generelt er i højere

risiko for at blive udsat for mere tvang under indlæggelsen, ligesom det har været drøftet, hvordan de enkelte regioner arbejder med netop den udfordring.

Ministeren oplyste, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet ikke lå inde med opdateret data over forekomsten af tvang fordelt på personer, men at indenrigs- og sundhedsministeren ville tage initiativ til at få udarbejdet en opgørelse med henblik på at få et billede af, om det er få personer, der udsættes for mange tvangsepisoder, eller om det er mange personer, der udsættes for få tvangsepisoder.

Indenrigs- og sundhedsministeren oversendte efterfølgende et supplerende svar, hvoraf det fremgår, at Sundhedsdatastyrelsen har udarbejdet en opgørelse for 2014-2023 over antallet af unikke patienter udsat for tvang fordelt på antal episoder, andelen af patienter udsat for tvang fordelt på antal episoder, antal episoder pr. patient fordelt på antal episoder og antal tvangsepisoder fordelt på patienternes samlede antal episoder.

Af opgørelsen fremgår det, at 5.745 patienter i 2023 blev udsat for tvang. I alt blev der opgjort 32.303 tvangsepisoder i 2023, og de 5.745 patienter blev gennemsnitligt udsat for 5,6 tvangsepisoder. 2.026 ud af de 5.745 patienter, svarende til 35,3 pct., blev udsat for 2-4 tvangsepisoder. Det samlede antal tvangsepisoder for de 2.026 patienter udgjorde 5.403, og gennemsnittet for de 2.026 patienter var 2,7 tvangsepisoder pr. patient.

Sundhedsdatastyrelsen har ifølge ministerens svar oplyst, at opgørelsen indeholder alle typer af tvang, men at tvangsforanstaltninger fra sikringsafdelingen ikke er medtaget. Opgørelsen er lavet på basis af Register over Tvang i Psykiatrien pr. 12. februar 2025.

Ministeren oplyste, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet på baggrund af opgørelserne har udledt, at 0,5 pct. af alle patienter, svarende til 28 personer, står for 15 pct. af alle tvangsepisoder i 2023. Ministeren informerede desuden om, at ministeren ville dele opgørelserne med Sundhedsstyrelsen med henblik på orientering af medlemmerne i styrelsens Task Force for Forebyggelse af Tvang i Psykiatrien, idet taskforcen tidligere har haft fokus på de særlige grupper af patienter, der udsættes for mange tvangsepisoder.

Se § 71-tilsynet alm. del – svar på spørgsmål 3 og § 71-tilsynet alm. del – supplerende svar på spørgsmål 3.

4.4 Separat opgørelse af tvangsforanstaltninger i psykiatrien, som patienter selv efterspørger

Tilsynet har også spurgt indenrigs- og sundhedsministeren om, hvorvidt ministeren mener, at det vil være muligt og hensigtsmæssigt at foretage separat opgørelse af tvangsforanstaltninger i psykiatrien, som patienter selv efterspørger, og som dermed kan betegnes som frivillig tvang, eller om det vil være forbundet med for stor usikkerhed.

Ministeren henviser indledningsvis til § 71-tilsynet alm. del – svar på spørgsmål 2, hvoraf det bl.a. fremgår, at alle foranstaltninger på psykiatriske afdelinger, hvor der ikke foreligger et informeret samtykke, skal forstås som tvang, jf. psykiatrilovens § 1, stk. 3. Såfremt der eksempelvis foreligger et informeret samtykke fra en psykiatrisk patient til eksempelvis medicinering, er der ikke tale om tvang, og

foranstaltningen vil ikke skulle registreres som sådan. Der er dog situationer, hvor nogle patienter selv efterspørger at blive bæltefikseret. Dette bliver uanset ønsket fra patienten registreret som tvang.

Ministeren oplyser, at det er vurderingen, at det ikke vil være hensigtsmæssigt at ændre denne opgørelsesmetode, da bæltefiksering er en meget indgribende foranstaltning, uanset om en patient eventuelt har udtrykt ønske herom. Derudover vil der ifølge ministeren, som der også påpeges i tilsynets spørgsmål til ministeren, være stor tvivl forbundet med karakteren af patientens ønske om bæltefiksering og om gyldigheden af et informeret samtykke hertil.

Se § 71-tilsynet alm. del – svar på spørgsmål 4.

4.5 Lange sagsbehandlingstider for behandling af klager i Det Psykiatriske Patientklagenævn

Tilsynet har bedt indenrigs- og sundhedsministeren kommentere på Landsforeningen af Patientrådgivere & Bistandsværger i Danmarks henvendelse til § 71-tilsynet vedrørende lange sagsbehandlingstider for behandling af klager i Det Psykiatriske Patientklagenævn. Der henvises i den forbindelse til § 71-tilsynet alm. del – bilag 58.

Indenrigs- og sundhedsministeren understreger, at det naturligtvis er vigtigt, at patienter kan få prøvet deres klagesag inden for rimelig tid. Derfor er den aktuelle situation med de stigende sagsbehandlingstider i Det Psykiatriske Patientklagenævn ifølge ministeren heller ikke acceptabel.

Ministeren oplyste, at formålet med flytningen af nævnet i december 2023 fra Nævnenes Hus til Styrelsen for Patientklager var at styrke den organisatoriske betjening og samle håndteringen af sundhedsfaglige klager ét sted. Ministeren forklarede, at nævnet efter flytningen har været igennem en opstartsfasen, hvor systemer og sagsgange har skullet tilpasses den nye organisering, og det har skabt nogle udfordringer for sagsbehandlingen på kort sigt.

Ministeren oplyste, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet er i tæt dialog med Styrelsen for Patientklager vedrørende sagsbehandlingstiderne, herunder hvis der bliver behov for yderligere tiltag.

Ministeren oplyste afslutningsvis, at Styrelsen for Patientklager den 28. marts 2025 havde orienteret Indenrigs- og Sundhedsministeriet om, at der er konstateret fejl i den metode, der beregner sagsbehandlingstiden for alle sager i Det Psykiatriske Patientklagenævn. Fejlen opstod i forbindelse med ressortovergangen fra Nævnenes Hus til Styrelsen for Patientklager og omlægningen fra et excelbaseret sagsstyringssystem til et digitalt sagsbehandlingssystem. Ministeren henviste til særskilt berigtigelsesbrev. Se berigtigelse af § 71-tilsynet alm. del – svar på spørgsmål 5, folketingsåret 2023-24.

Se § 71-tilsynet alm. del – svar på spørgsmål 5.

4.6 Årlige opgørelser over sagsbehandlingstider i Det Psykiatriske Patientklagenævn

Indenrigs- og sundhedsministeren oversendte en berigtigelse af svar på § 71-tilsynet alm. del – spørgsmål 5, folketingsåret 2023-24. I forlængelse af oversendelsen spurgte tilsynet indenrigs- og sundhedsministeren, om ministeren

fremover vil sende årlige opgørelser over sagsbehandlingstiderne på klager i Det Psykiatriske Patientklagenævn efter psykiatriloven.

Indenrigs- og sundhedsministeren bekræftede, at ministeren årligt vil sende en opgørelse over den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i Det Psykiatriske Patientklagenævn til § 71-tilsynet.

Se § 71-tilsynet alm. del – svar på spørgsmål 7.

4.7 Forlængelse af indlæggelse af psykiatriske patienter ved manglende visitation fra kommunen

Tilsynet har spurgt indenrigs- og sundhedsministeren, hvordan ministeren vil sikre, at psykiatriske patienters indlæggelse ikke forlænges unødigt, som konsekvens af at en kommune ikke vil visitere patienten til det botilbud, som den psykiatriske afdeling anbefaler. Tilsynet bad ministeren om særlig at have fokus på, hvordan ministeren vil sikre dette på kort sigt, og således inden den forventede effekt af initiativer i henholdsvis »Aftale om en samlet 10-årsplan for psykiatrien« og »Aftale om sundhedsreform 2024« realiseres.

Indenrigs- og sundhedsministeren oplyste, at med den nye »Aftale om en samlet 10-årsplan for psykiatrien« fuldendes den samlede 10-årsplan for løftet af psykiatrien. Aftalen bygger bl.a. oven på de to tidligere psykiatrafalter fra 2022 og 2023, og samlet vil psykiatrien være løftet varigt med 4,6 mia. kr. i 2030 sammenlignet med 2019. Dette er et historisk og nødvendigt løft af sygehus- og socialpsykiatrien, som i årevis har været nedprioriteret og forsømt. Genopbygningen af psykiatrien er et langt, sejt træk, hvor vi med den samlede 10-årsplan for psykiatrien sætter handling bag ordene.

Ministeren oplyste desuden, at med »Aftale om en samlet 10-årsplan for psykiatrien« styrkes sammenhængen mellem socialpsykiatrien og den regionale psykiatri. Ingen patienter skal udskrives til ingenting, hvorfor vi med aftalen bl.a. giver socialpsykiatriens kapacitet et markant løft. Med aftalen er der bl.a. afsat midler til at oprette afklaringspladser, der er målrettet borgeren, der udskrives fra psykiatrien, og hvor der skal foretages en afdækning af, hvilke sociale indsatser borgeren har brug for fremadrettet, herunder om borgeren har behov for en plads på et botilbud. Kommunerne kan forberede etableringen af afklaringspladserne fra medio 2026, hvor lovgivningen herom forventes at være færdigbehandlet.

Yderligere er der med aftalen enighed om, at den statslige færdigbehandlingstakst i psykiatrien skal hæves. Ved at hæve den statslige færdigbehandlingstakst fra henholdsvis den 21. og 28 dag styrkes kommunernes incitament til at reducere varigheden af indlæggelsen for den enkelte patient, efter at vedkommende er færdigbehandlet og klar til at blive udskrevet til et kommunalt tilbud. Samtidig tages der hensyn til, at kommunerne har behov for tid til at finde det rette tilbud til patienter med komplekse behov, hvorfor der ikke justeres i taksterne frem til den 21. dag.

Ministeren oplyste, at der med »Aftale om en samlet 10-årsplan for psykiatrien« er enighed om, at der skal følges op på udmøntningen af de konkrete midler. Regeringen vil derfor i en udmøntningsaftale med Danske Regioner og KL for

initiativer i hele perioden forpligte kommuner og regioner til at benytte de afsatte midler inden for de afsatte rammer. I udmøntningsaftalen vil der også blive fastsat principper for den fremadrettede årlige opfølgning med regioner og kommuner, der skal sikre, at de afsatte midler til initiativerne reelt går til at styrke indsatsen for patienter, borgere og sundhedsmedarbejdere i psykiatrien.

Se § 71-tilsynet alm. del – svar på spørgsmål 11.

4.8 Kommentering af temarapport fra Folketingets Ombudsmand om tilsynsbesøg på børneområdet i 2023

Tilsynet bad social- og boligministeren kommentere på temarapporten fra Folketingets Ombudsmand om tilsynsbesøg på børneområdet i 2023. Der henvises til § 71-tilsynet alm. del – bilag 87, folketingsåret 2023-24.

Ministeren svarede i den forbindelse, at temarapporten indeholdt mange relevante konklusioner og anbefalinger. Ombudsmanden konkluderede bl.a., at det overordnede indtryk var, at børnene og de unge blev behandlet med omsorg og respekt, og at personalet ydede en professionel og engageret indsats. Ombudsmanden fandt dog også forskellige punkter, hvor der var behov for forbedringer. Bl.a. kunne børne- og ungdomspsykiatriske afdelingers udfyldelse af tvangsprotokoller og journalføring forbedres, hvilket Ombudsmandens anbefalinger derfor også går på. Det fremgår af temarapporten, at Ombudsmanden ville drøfte dette med Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Derudover fremgår det også, at Ombudsmandens senere års tilsynsbesøg har tydet på, at der er visse udfordringer i sektorovergangene mellem på den ene side børne- og ungdomspsykiatrien og på den anden side kommuner og opholdssteder m.v.

Ministeren henviste i sit svar også til, at det er Ombudsmandens vurdering, at disse udfordringer kan have betydning for, om børn og unge med psykiatriske udfordringer får den samlet set bedste støtte og behandling for deres udfordringer, hvilket Ombudsmanden derfor ville drøfte med Indenrigs- og Sundhedsministeriet og det daværende Social-, Bolig- og Ældreministerium.

Ministeren er opmærksom på problematikken og oplyste, at Social- og Boligministeriet afholder et årligt møde med Folketingets Ombudsmand med henblik på at drøfte opfølgningen på rapportens anbefalinger. Temarapporterne og dialogen med Ombudsmanden giver ministeriet værdifuld viden til arbejdet med børn og unge i udsatte positioner. Ministeren havde derudover fået oplyst af Indenrigs- og Sundhedsministeriet, at de også var i dialog med Folketingets Ombudsmand om et kommende møde. Endelig kunne ministeren oplyse, at regeringen snart ville præsentere et udspil til en samlet 10-årsplan for psykiatrien, og at Folketingets partier ville blive inviteret til forhandlinger herom.

Se § 71-tilsynet alm. del – svar på spørgsmål 9, folketingsåret 2023-24.

4.9 Sikring af børn og unges trivsel i processen med at bringe anbringelsespraksis i overensstemmelse med gældende ret

På baggrund af oversendelse af et brev til social- og boligministeren og ministerens svar herpå spurgte tilsynet

social- og boligministeren, hvordan ministeren vil sikre, at børn og unge ikke kommer i klemme undervejs i processen med at bringe kommunernes anbringelsespraksis i overensstemmelse med gældende ret. Der henvises til § 71-tilsynet alm. del – bilag 74 og 86.

Social- og boligministeren understregede som det første, at ministeren er yderst optaget af, at ingen børn og unge kommer i klemme i systemet. Der skal eksempelvis være fokus herpå i forbindelse med regulering af lovgivningen på socialområdet eller af andre formelle og administrative rammer, som børn og unge som følge af deres livssituation er underlagt. Det er helt afgørende, at vi som samfund altid sikrer, at vi har barnets eller den unges tarv i fokus ved behandlingen af sociale sager. Dette gælder ikke mindst, når vi har at gøre med børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet.

Ministeren gjorde det klart, at det er den enkelte kommunes ansvar at sikre, at der tages vare på alle børn og unge, der befinder sig i kommunen. Det ansvar indebærer bl.a., at kommunen skal leve op til forsyningsansvaret og sikre, at der er de nødvendige sociale tilbud til rådighed for kommunens børn og unge, jf. § 12, stk. 1, i barnets lov. Når et barn eller en ung anbringes, har den anbringende kommune ansvaret for, at det enkelte anbringelsessted er konkret egnet til det pågældende barn eller det pågældende unge menneske. Barnets eller den unges handlekommune har endvidere pligt til at føre et personrettet tilsyn, uagtet om det konkrete tilbud er godkendt af socialtilsynet eller ej.

I denne forbindelse skal kommunen bl.a. sikre, at det konkrete tilbud, hvor barnet eller den unge befinder sig, til stadighed er konkret egnet til det enkelte barn eller det enkelte unge menneske. I de tilfælde, hvor socialtilsynet, andre myndigheder eller privatpersoner bliver bekendt med kommuner, der ikke overholder reglerne på området, har de mulighed for at rette henvendelse til det kommunale tilsyn i Ankestyrelsen. Det vil herefter være op til det kommunale tilsyn at beslutte, hvorvidt der er tilstrækkelig anledning til at rejse en tilsynssag.

Ministeren oplyste, at reglerne er indført for at sikre, at der altid er den nødvendige kvalitet i anbringelsen, og at barnets eller den unges sundhed, trivsel og udvikling understøttes bedst muligt. Ministeren slog fast, at vi skal sikre, at kommunerne lever op til de gældende regler. Når det er sagt, understregede ministeren, at det er kommunens ansvar at behandle den konkrete sag og vurdere, hvordan barnets eller den unges tarv bedst muligt tilgodeses, sideløbende med at lovgivningen på området naturligvis også efterleves.

Social- og Boligministeriet havde i november 2024 forårsaget af flere af de sager, der var fremme i medierne i efteråret, fundet anledning til at udsende en orientingsskrivelse til alle landets kommuner og socialtilsyn, hvori reglerne for bl.a. anvendelse af ikkegodkendte tilbud blev beskrevet. Ministeren oplyste, at det er ministerens klare forventning, at modtagerne af brevet herved har forstået vigtigheden af, at disse regler overholdes i alle landets kommuner.

Som led i »Aftale om udmøntning af tre initiativer i rammeaftale af 2. maj 2024 om en langsigtet og bæredygtig udvikling af handicapområdet« af 20. januar 2025 er det

aftalt, at Social- og Boligministeriet bl.a. skal se på mulige initiativer i forhold til regulering af anvendelsen af ikkegodkendte tilbud. Arbejdet er ifølge ministeren godt i gang, og i den forbindelse bliver der set på, om der er behov for at ændre reglerne for anvendelsen af ikkegodkendte tilbud på det sociale område. Hvis der vurderes at være et behov for at ændre reglerne, vil der blive set på mulige løsningsmodeller, herunder fordele og ulemper herved. Hvis det vurderes, at der er behov for initiativer, som kræver lovgivning, skal de fremlægges for og drøftes med aftalepartierne med henblik på fremsættelse af et lovforslag snarest muligt i folketingsåret 2025-26. Det er ifølge ministeren endnu for tidligt at sige, hvorvidt der er et behov for at gå videre med lovgivningsmæssige initiativer.

Se § 71-tilsynet alm. del – svar på spørgsmål 6.

4.10 Individuel vurdering af unges trivsel ved flytning fra ikkegodkendt bosted

I forlængelse af ministerens svar på § 71-tilsynet alm. del – spørgsmål 6, som er gennemgået i afsnit 4.9 ovenfor, har tilsynet spurgt social- og boligministeren, om ministeren kan garantere, at der er foretaget en individuel vurdering af den enkelte unges trivsel, forud for at vedkommende er blevet flyttet fra et ikkegodkendt bosted.

Social- og boligministeren understregede indledningsvis, at det er den anbringende kommunes klare ansvar at sikre, at der i alle anbringelsessager foretages en konkret og individuel vurdering af det enkelte barns eller den enkelte unges behov. Det gælder bl.a., når der træffes afgørelse om valg af anbringelsessted, hvor kommunen skal sikre, at det valgte anbringelsessted er konkret egnet til det enkelte barn eller den enkelte unge. Det gælder også, når et barn eller en ung flyttes fra et tilbud til et andet. Ministeren gjorde i den forbindelse også opmærksom på, at hverken ministeriet eller ministeren kan træffe afgørelse i konkrete sager eller pålægge andre myndigheder at træffe en bestemt afgørelse i en sag.

Ministeren oplyste, at det følger af § 52, stk. 1, i barnets lov, at kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om valg af konkret anbringelsessted i overensstemmelse med barnets plan (§ 91 i barnets lov), ungeplanen (§ 108 barnets lov) eller forbedringsforløbet (§§ 13 og 14 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet). Kommunen skal, jf. stk. 2, endvidere vælge det anbringelsessted, som bedst kan imødekomme barnets eller den unges behov, herunder eventuelle behov som følge af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne hos barnet eller den unge. I den forbindelse understregede ministeren, at det er kommunens ansvar at behandle og vurdere den konkrete sag, med henblik på hvordan barnets eller den unges tarv bedst muligt tilgodeses, samtidig med at lovgivningen på området også efterleves. Disse nævnte hensyn gælder også i akutte situationer og i situationer, hvor kommunen arbejder på at sikre, at deres anbringelsespraksis stemmer overens med lovgivningen på området.

Se § 71-tilsynet alm. del – svar på spørgsmål 12.

4.11 Antal af unge flyttet fra ikkegodkendt bosted

Tilsynet har anmodet social- og boligministeren om at oplyse, hvor mange unge der er blevet flyttet fra et ikkegodkendt bosted og anbragt i egen lejlighed i forbindelse med kommunernes indsats for at bringe kommunernes anbringelsespraksis i overensstemmelse med gældende ret. Tilsynet har også spurgt social- og boligministeren, hvordan ministeren vil sikre en opfølgning på disse unges trivsel.

Social- og boligministeren oplyste, at ministeriet ikke havde adgang til oplysninger om, hvor mange unge der er flyttet fra et ikkegodkendt anbringelsessted til eget værelse, kollegie eller kollegielignende børne- og ungehjem efter § 65 i barnets lov. Ministeren forklarede, at det skyldes, at der endnu ikke forefindes registerdata om anvendelsen af ikkegodkendte tilbud. Det er dog med bekendtgørelse om dataindberetning på socialområdet pr. 1. januar 2025 blevet et krav at angive, hvis et barn eller en ung anbringes i et ikkegodkendt tilbud. Disse oplysninger vil være tilgængelige i løbet af 2026.

For så vidt angår opfølgning på de unges trivsel, understregede ministeren, at det følger af barnets lov, at handlekommunen skal føre et personrettet tilsyn med barnet eller den unge. Det gælder, uagtet om der er tale om et godkendt eller ikkegodkendt tilbud, ligesom de skal føre dette tilsyn også ved skift af anbringelsessted. Kommunen skal således sikre, at det sted, hvor barnet eller den unge befinder sig, til stadighed er konkret egnet til barnets eller den unges behov. Endelig henviste ministeren til, at der i regi af »Aftale om udmøntning af tre initiativer i rammeaftale af 2. maj 2024 om en langsigtet og bæredygtig udvikling af handicapområdet« af 20. januar 2025 er igangsat et arbejde, hvor Social- og Boligministeriet med inddragelse af relevante aktører på området bl.a. ser på mulige initiativer i forhold til regulering af anvendelsen af ikkegodkendte tilbud. Dette arbejde var ifølge ministeren godt i gang i ministeriet, og hvis der vurderes at være behov for at ændre reglerne, vil der blive set på mulige løsningsmodeller og fordele og ulemper herved. Hvis der identificeres initiativer, som kræver lovændring, er forventningen ifølge ministeren, at der snarest muligt i folketingsåret 2025-26 vil blive fremsat et lovforslag.

Se § 71-tilsynet alm. del – svar på spørgsmål 13.

4.12 Modregning af tvangsanbragte børns lommepenge ved fritidsjob

Tilsynet har spurgt social- og boligministeren om, hvad ministeren mener om, at tvangsanbragte børn, der tjener penge ved fritidsjob, modregnes i deres lommepenge, og om ministeren mener, at dette er fremmende for barnets motivation til at få et fritidsjob og dermed for at få erfaring med arbejdsmarkedet, som kan have betydning for barnets senere beskæftigelse.

Social- og boligministeren svarede, at det er vigtigt for ministeren, at anbragte børn og unge har samme muligheder for fritidsjob og dermed for at opnå nye kompetencer og erfaringer med arbejdsmarkedet som alle andre børn og unge.

Reglerne om betaling for anbringelse af børn og unge under 18 år blev ændret med virkning fra den 1. juli

2019. Ændringen ophævede kommunernes adgang til at opkræve betaling for anbringelsen fra børn og unge under 18 år og gælder, uanset om barnet eller den unge er anbragt med eller uden samtykke.

Ministeren oplyste desuden, at når der træffes afgørelse om at anbringe et barn eller en ung uden for hjemmet, overtager kommunalbestyrelsen i den anbringende kommune ansvaret for den daglige omsorg for barnet eller den unge. Dette indebærer også, at barnet eller den unge f.eks. får udbetalt et beløb i lommepenge. Der er dog ikke fastsat nærmere regler for hverken lomme- eller tøjpenge til anbragte børn og unge.

Se § 71-tilsynet alm. del – svar på spørgsmål 8.

4.13 Sikring af et anbragt barns arv

Tilsynet har bedt social- og boligministeren redegøre for, hvordan det sikres, at arv, der tilfalder et anbragt barn, hvor barnets forældre har forældremyndigheden og dermed administrerer arven på barnets vegne, i praksis kommer barnet til gode.

Social- og boligministeren svarede, at når et barn eller en ung bliver anbragt uden for hjemmet, bevarer forældrene forældremyndigheden under anbringelsen. De generelle regler om arv eller værgemål hører ikke under ministerens område, men ministeren kunne i forlængelse heraf oplyse, at der hverken i barnets lov eller anden lovgivning på ministerens område er fastsat særlige regler om arv eller administrationen heraf for anbragte børn og unge.

Se § 71-tilsynet alm. del – svar på spørgsmål 9.

4.14 Udlevering af medicin på bosteder for tvangsanbragte børn

Tilsynet har bedt social- og boligministeren oplyse, om det er korrekt, at personalet på bosteder for anbragte børn ikke kan give et barn en Panodil eller Strepsils ved sygdom uden forudgående godkendelse fra både læge og barnets forældre, og om ministeren mener, at det er hensigtsmæssigt.

Social- og boligministeren oplyste indledningsvis, at reglerne om behandling i forhold til anbragte børn og unge går på tværs af regler på indenrigs- og sundhedsministerens område og regler på social- og boligministerens område, herunder barnets lov. Social- og boligministeren gør opmærksom på, at ministeren alene besvarer spørgsmålet i forhold til reglerne på social- og boligministerens eget område.

Ministeren oplyste, at når et barn eller en ung bliver anbragt uden for hjemmet, bevarer forældrene forældremyndigheden under anbringelsen. Når forældrene fortsat har forældremyndigheden, betyder det, at der er en række forhold, som det som udgangspunkt alene er forældrene der kan beslutte, uanset at barnet eller den unge er anbragt uden for hjemmet. I nogle tilfælde vil barnet eller den unge også selv kunne tage stilling. Det beror på lovgivningen inden for det enkelte område, hvilke rettigheder barnet eller den unge har.

Ministeren forklarede, at udgangspunktet i barnets lov er, at barnets eller den unges kommune sammen med anbringelsesstedet generelt må søge at opnå et godt samarbejde med forældrene til anbragte børn og unge, således at der generelt er opbakning fra forældrene til indsatsen, og således

at der også kan opnås samtykke fra forældremyndighedsindehaverne til relevante beslutninger, som forudsætter deres samtykke.

Der kan være tilfælde, hvor der opstår behov for en egentlig afgørelse fra kommunens side, hvis samarbejdet med forældremyndighedsindehaverne er udfordret og der opstår konflikter i forhold til forhold, der som udgangspunkt kræver forældremyndighedsindehaverens samtykke.

Efter § 97, stk. 2, i barnets lov kan kommunen derfor i tilfælde, hvor det anbragte barn eller den anbragte unge ikke selv har ret til at tage stilling, og hvis forældremyndighedsindehaveren ikke ønsker at samarbejde med kommunen eller anbringelsesstedet og den anbringende kommune vurderer, at der er behov for en afgørelse om barnets eller den unges forhold, som forældremyndighedsindehaveren ikke er enig i, træffe de nødvendige afgørelser. De afgørelser, som kommunen kan træffe efter § 97, stk. 2, i barnets lov, skal angå forhold, som det under hensyn til formålet med anbringelsen må anses for nødvendigt at træffe afgørelse om. Der kan efter denne bestemmelse bl.a. træffes afgørelse om barnets eller den unges behandling.

Se § 71-tilsynet alm. del – svar på spørgsmål 10.

5. Tilsynsbesøg i folketingsåret 2024-25

§ 71-tilsynet tager i løbet af et folketingsår på anmeldte eller uanmeldte tilsynsbesøg på forskellige psykiatriske afdelinger og institutioner, hvor personer er anbragt ved tvang.

Efterfølgende skriver tilsynet en faktuel rapport og stiller en række opfølgende spørgsmål til den pågældende institution eller afdeling (eventuelt til den driftsansvarlige). Når disse er besvaret, skriver § 71-tilsynet en endelig rapport, hvor tilsynet giver sin vurdering af konkrete forhold det pågældende sted.

De endelige tilsynsrapporter er offentligt tilgængelige på Folketingets hjemmeside.

5.1 Solsikkegården, opholdssted for børn og unge i Holstebro (anmeldt tilsynsbesøg)

Fredag den 10. januar 2025 aflagde § 71-tilsynet et anmeldt tilsynsbesøg på Solsikkegården, der er et opholdssted for børn og unge i Holstebro. I den endelige tilsynsrapport udtalte tilsynet:

»Tilsynet finder det positivt, at der ikke har været magt-anvendelser på Solsikkegården, og at der arbejdes aktivt med at forebygge disse.

Tilsynet finder det positivt, at Solsikkegården har udarbejdet procedurer og politikker for håndtering af en lang række situationer, hvilket gav indtryk af et velstruktureret sted med tryk for de unge.

Tilsynet finder det også positivt, at rammerne på Solsikkegården fremstod hjemlige, og at der med husmøder og fællesaktiviteter skabes rammer for fællesskab mellem de unge.«

Hele rapporten kan læses på § 71-tilsynet alm. del – bilag 94.

5.2 Regionspsykiatrien Gødstrup, Psykiatrisk Akutmodtagelse, Sengeafsnit 5 (anmeldt tilsynsbesøg)

Fredag den 10. januar 2025 aflagde § 71-tilsynet et anmeldt tilsynsbesøg på Regionspsykiatrien Gødstrup, Psykiatrisk Akutmodtagelse, Sengeafsnit 5. I den endelige tilsynsrapport udtalte tilsynet:

»Tilsynet finder det positivt, at patienternes fysiske rammer fremstår nye, lyse og velholdte, og at der er mulighed for at komme udendørs i gårdhaver.

Tilsynet finder det positivt, at afsnittet arbejder systematisk på at nedbringe anvendelsen af tvang.

Især finder tilsynet det positivt, at der arbejdes med at nedbringe tvang blandt fokuspatienter, dvs. patienter som har været udsat for mere end 10 tvangsforanstaltninger i form af bæltefiksering, akut beroligende medicin eller fastholdelse. Eftersom 14 fokuspatienter i perioden 1. august 2023 til 31. juli 2024 var udsat for 504 tvangsepisoder ud af i alt 709 tvangsepisoder i afdelingen svarende til 69 pct. af tvangsepisoderne i finder tilsynet denne indsats meget væsentlig.

Tilsynet finder det endvidere positivt, at der arbejdes med at forebygge tvang bl.a. ved deeskaleringsinstruktører og akutfysioterapeuter.«

Hele rapporten kan læses på § 71-tilsynet alm. del – bilag 95.

5.3 Kåberbøllegården, opholdssted for børn og unge i Aarup på Fyn (anmeldt tilsynsbesøg)

Fredag den 31. januar 2025 aflagde § 71-tilsynet et anmeldt tilsynsbesøg på Kåberbøllegården, der er et opholdssted for børn og unge i Aarup på Fyn. I den endelige tilsynsrapport udtalte tilsynet:

»Tilsynet finder det positivt, at der ikke har været magt-anvendelser i 2024 og at der dermed har været en positiv udvikling siden de foregående år. Tilsynet finder det væsentligt, at Kåberbøllegården arbejder på at fastholde denne udvikling.

Tilsynet finder det positivt, at Kåberbøllegården fremstår hjemligt og familiært, og at der bl.a. er flere kæledyr som børnene og de unge kan knytte sig til.

Tilsynet finder det positivt, at der på Kåberbøllegården er fine udendørsarealer med bl.a. shelter, boldbane og mulighed for at køre motor cross m.v. og at stedet dermed skaber gode rammer for et aktivt udeliv for børnene og de unge.«

Hele rapporten kan læses på § 71-tilsynet alm. del – bilag 96.

5.4 Odense Universitetshospital, OUH, Psykiatrisk Afdeling, integreret afsnit P40 og lukket afsnit P302 (uanmeldt tilsynsbesøg)

Fredag den 31. januar 2025 aflagde § 71-tilsynet et uanmeldt tilsynsbesøg på Odense Universitetshospital, OUH, Psykiatrisk Afdeling, integreret afsnit P40 og lukket afsnit P302. I den endelige tilsynsrapport udtalte tilsynet:

»Tilsynet finder det positivt, at der arbejdes systematisk med at reducere brugen af tvang og at der samlet set er sket et fald i magtanvendelser, herunder et fald i antal fikseringer.

Tilsynet finder det i den sammenhæng positivt, at der arbejdes systematisk med forebyggelse af magtanvendelser bl.a. gennem akut tvangsforebyggende indsatsplan, herunder deeskalering.

Tilsynet finder det dog beklageligt, at der samtidig med en samlet reduktion af antallet af magtanvendelser er sket en stigning i beroligende medicinering.

Tilsynet finder det beklageligt, at den planlagte flytning af afsnittene til det nye OUH i 2023 endnu ikke er sket, hvormed patienterne fortsat er indlagt i fysiske rammer, som visse steder fremstår slidte og mørke omend bedre end ved § 71-tilsynets besøg i 2019.

Tilsynet finder det beklageligt, at en patient beretter om, at vedkommende oplevede en sen reaktion på ønske om at komme til fodterapeut trods diabetessygdom som baggrund for ønsket. Det er afgørende, at man som indlagt psykiatrisk patient har uhindret adgang til nødvendig behandling for somatiske sygdomme. Tilsynet noterer sig, at OUH i brev af 7. april 2025 bl.a. har svaret at *'Assistance fra Diabetesambulatoriet til klinisk vurdering og eventuel behandling af fødder forudsætter en kompleks problematik, da de fleste patienter får deres fodbehandling varetaget i primærsektoren – også under indlæggelse – og for egen regning'.«*

Hele rapporten kan læses på § 71-tilsynet alm. del – bilag 97.

5.5 Elvergården, opholdssted for børn og unge i Næstved (anmeldt tilsynsbesøg)

Mandag den 5. maj 2025 aflagde § 71-tilsynet et anmeldt tilsynsbesøg på Elvergården, der er et opholdssted for børn og unge i Næstved. I den endelige tilsynsrapport udtalte tilsynet:

»Tilsynet finder det positivt, at Elvergården lægger vægt på børnene og de unges medindflydelse bl.a. ved afholdelse af børnemøder og inddragelse i madplaner.

Tilsynet finder det positivt, at Elvergårdens rammer fremstod hjemlige, og at personalet virkede dedikerede i at sikre trygge og stabile rammer for de anbragte børn og unge.

Tilsynet finder det væsentligt, at voksne, der er i kontakt med de anbragte børn og unge, har de rette faglige kompetencer og er fortrolig med voksenansvarsloven. Tilsynet finder det i den forbindelse positivt, at Elvergårdens medarbejdere deltager i kursus om lov om voksensvar, og at denne viden løbende vedligeholdes.

Tilsynet finder det positivt, at Elvergården har reduceret antallet af magtanvendelser i fra 2020 til 2023. Tilsynet finder det dog beklageligt, at antallet af magtanvendelser ifølge de oplyste data er steget fra 2023 til 2024. Tilsynet bemærker i den forbindelse, at antallet af magtanvendelser i 2024 fordeler sig på flere børn og unge, hvor magtanvendelserne tidligere har centeret sig om færre børn. Tilsynet finder det positivt, at Elvergården efterbehandler magtanvendelser med det involverede barn samt de børn, der måtte have overværet magtanvendelsen.«

Hele rapporten kan læses på § 71-tilsynet alm. del – bilag 126.

5.6 Psykiatrien Syd i Vordingborg, afsnit S1 og S5 (anmeldt tilsynsbesøg)

Mandag den 5. maj aflagde § 71-tilsynet et anmeldt tilsynsbesøg på Psykiatrien Syd i Vordingborg, afsnit S1 og S5. I den endelige tilsynsrapport udtalte tilsynet:

»Tilsynet finder det positivt, at Psykiatrien Syd har arbejdet og fortsat arbejder systematisk med at nedbringe brugen af tvang, og at der samlet set er sket et fald i antallet af magtanvendelser, herunder i antallet af bæltefikseringer. Tilsynet finder det i den sammenhæng positivt, at der arbejdes systematisk med forebyggelse af magtanvendelser bl.a. gennem strategisk ledelse, implementering af deeskaleringskoncept, Safewards og etableringen af et interventionsteam.

Tilsynet finder det positivt, at Psykiatrien Syd tilbyder patienterne rummelige og lyse indendørsfaciliteter og gode udendørsfaciliteter. Tilsynet oplevede generelt gode fysiske rammer om patientbehandlingen og oplevede, at der var behagelig atmosfære på de besøgte afsnit.

Tilsynet finder det beklageligt, at Psykiatrien Syd har oplyst, at: »I de tilfælde, hvor en patient ikke har egen bolig, men f.eks. opholder sig på et bosted eller andet kommunalt botilbud, søges udskrivelse altid planlagt i god tid i forvejen, og i dialog med bopælskommune/bosted, så disse har mulighed for at have et tilbud klar til patienten ved udskrivelse. Særligt i forhold til de kommuner, som er udfordret på deres økonomi, er det ofte et problem at få etableret en dialog med kommunen om sikring af et tilbud fra deres side, hvorfor Psykiatrien Syd regelmæssigt har patienter indlagt i længere tid end behandlingsmæssigt påkrævet, så der ikke sker udskrivelse til hjemløshed man i enkelte tilfælde har patienter indlagt i betydeligt længere tid end hvad der er behandlingsmæssigt påkrævet, fordi patientens hjemkommune ikke kan visitere en passende bolig og den fornødne støtte ved udskrivelse.««

Hele rapporten kan læses på § 71-tilsynet alm. del – bilag 127.

6. Opfølgning på tidligere tilsynsbesøg

Det er tilsynets praksis, at der cirka 1 år efter offentliggørelse af den endelige rapport fra et tilsynsbesøg følges op på rapporten over for det pågældende sted og den ansvarlige region eller kommune. § 71-tilsynet har i indeværende folketingsår spurgt til en opfølgende status på de kritikpunkter, som fremgik af den endelige rapport for en række afdelinger. 1-årsopfølgningen var ved årsberetningens afgivelse afsluttet for følgende tilsynssteder:

6.1 Alderdomshjemmet i Tasiilaq, Grønland (anmeldt tilsynsbesøg)

Den 5. september 2023 var tilsynet på et anmeldt tilsynsbesøg på alderdomshjemmet i Tasiilaq i Grønland.

Den 29. oktober 2024 har tilsynet anmodet alderdomshjemmet og Kommuneqarfik Sermersooq om oplysninger om udviklingen siden tilsynsbesøget. Den 2. december 2024 modtog tilsynet et svar fra Kommuneqarfik Sermersooq, der bl.a. svarer følgende:

Er der noget nyt i forhold til at forbedre de fysiske rammer på alderdomshjemmet, og er der fortsat ældre borgere, der er indlagt på sygehuset i Tasiilaq på grund af pladmangel på alderdomshjemmet?

»Der er besluttet fra Kommunalbestyrelsen, at der laves forundersøgelser i 2025, på nyt plejehjem til Tasiilaq. Der er færre færdigbehandlede patienter, som er indlagt på sygehuset i Tasiilaq, dette skyldes at der er kommet pladser pga. dødsfald på plejehjemmet.«

Hvordan står det til med ventetiden på udredning af demente beboere, og er der sket forbedringer i forhold til at sikre den nødvendige faglighed på stedet i forhold til målgruppen?

»Der er ikke kommet forbedringer på demensudredning på beboere på plejehjemmet. Hvis beboere har tegn på dement, bliver beboere diagnosticeret dement. Dette skyldes manglende ressourcer fra sundhedsvæsenet.«

Hvor mange magtanvendelser er der foretaget på alderdomshjemmet siden tilsynets besøg?

»Der er blevet ansat flere faglært personale på plejehjemmet. Der er blevet kørt flere kurser på ældreområdet, men personalet fra plejehjemmet Tasiilaq, har ikke kunne nå frem, pga. aflysning af flyver. Der er prøvet teamsmøder, til undervisning, men den dårlige forbindelse har gjort at det ikke er optimalt undervisning.

Antal magtanvendelser siden sidste tilsynsbesøg. Der har været 5 magtanvendelser, siden sidste tilsynsbesøg. Magtanvendelserne har været anvendt i hygiejnemæssige situationer, til demente beboere.«

Se besvarelsen fra Kommuneqarfik Sermersooq på § 71-tilsynet alm. del – bilag 35.

6.2 Prinsesse Margrethes Børnehjem i Tasiilaq, Grønland (anmeldt tilsynsbesøg)

Den 5. september 2023 var tilsynet på et anmeldt tilsynsbesøg på Prinsesse Margrethes Børnehjem i Tasiilaq i Grønland.

Den 29. oktober 2024 har tilsynet anmodet Prinsesse Margrethes Børnehjem i Tasiilaq, Departementet for Børn og Unge samt Departementet for Sociale Anliggender, Familier, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender (Tilsynsenheden) om oplysninger om udviklingen siden tilsynsbesøget. Den 11. december 2024 modtog tilsynet et svar fra Departementet for Børn og Unge, der bl.a. svarer følgende:

Er der fundet en forstander og en souschef til Prinsesse Margrethes Børnehjem?

»Der er fundet en forstander, samt konstitueret en souschef.«

Oplever I fortsat problemer med, at børnene bliver hjemgivet for tidligt, og hvis ja, bliver der så fortsat fulgt ordensligt op i form af ekstra understøttende ressourcer til familier?

»Prinsesse Margrethes Børnehjem oplever ikke, at børnene bliver hjemgivet for tidligt.«

Bliver børnene og de unge tilbudt besøgsrejser i henhold til lovgivningen?

»Ja.«

I hvor mange tilfælde er der anvendt magt over for børnene og de unge siden tilsynsbesøget?

»Døgn- og Visitationsafdelingen er blevet opmærksom på, at medarbejderne samt den nye forstander på Prs. Margrethe Børnehjem ikke har fulgt proceduren for indberetning af magtanvendelser. Dette bliver der taget hånd om fra Socialstyrelsens Døgn- og Visitationsafdeling, som vil sikre undervisning af den nye forstander samt medarbejderne i indberetning af magtanvendelser.

Der har været magtanvendelser siden § 71-tilsynets besøg, men det konkrete ansat er således uvist.«

Se besvarelsen fra naalakkersuisut på § 71-tilsynet alm. del – bilag 47.

6.3 Angerlarsimaffik Aja i Nuuk, Grønland (anmeldt tilsynsbesøg)

Den 7. september 2023 var tilsynet på et anmeldt tilsynsbesøg på Angerlarsimaffik Aja i Nuuk i Grønland.

Den 29. oktober 2024 har tilsynet anmodet Angerlarsimaffik Aja, Departementet for Børn og Unge samt Departementet for Sociale Anliggender, Familier, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender (Tilsynsenheden) om oplysninger om udviklingen siden tilsynsbesøget. Den 29. november 2024 modtog tilsynet et svar fra Departementet for Børn og Unge, der bl.a. svarer følgende:

Har I ændret jeres praksis i forhold til lægge børnene og de unge ned på gulvet ved brug af fysisk magt?

»To af det faste personale er nu blevet instruktører i forebyggelse og håndtering af stress, konflikter og vold. Dette er et kursus udbudt af Socialstyrelsen, som sikrer, at personalet på døgnområdet opkvalificeres i at håndtere konflikter og så vidt muligt undgå at benytte magt over for børnene.

Instruktørerne er nu i gang med at instruere deres kolleger i, hvordan man håndterer konflikter, ud fra hvad de har lært.

Det skal understreges, at når man bruger fysisk magt overfor børnene, er dette den sidste udvej og benyttes kun, når barnet er i fare enten for sig selv eller overfor andre.«

Oplever I fortsat problemer med at kunne rekruttere kompetent og fagudlært personale til institutionen?

»Der opleves stadig udfordringer med at rekruttere uddannet personale. En løsningsmodel er, at flere af medarbejderne er startet på en pædagogisk uddannelse. Tre er startet i den decentrale pædagoguddannelse her i Nuuk, to er startet på pædagogassistentuddannelsen og én er startet på socialmedhjælper uddannelsen med merit.«

I hvor mange tilfælde er der anvendt fysisk magt over for børnene og de unge siden tilsynsbesøget?

»Der har været 4 magtanvendelser i Angerlarsimaffik Aja.«

Se besvarelsen fra naalakkersuisut på § 71-tilsynet alm. del – bilag 34.

6.4 Alderdomshjemmet Utoqqaat Illuat i Nuuk, Grønland (anmeldt tilsynsbesøg)

Den 7. september 2023 var tilsynet på et anmeldt tilsynsbesøg på alderdomshjemmet Utoqqaat Illuat i Nuuk i Grønland.

Den 30. oktober 2024 har tilsynet anmodet alderdomshjemmet Utoqqaat Illuat, Kommuneqarfik Sermersooq og Velfærd og Arbejdsmarked om oplysninger om udviklingen siden tilsynsbesøget. Den 2. december 2024 modtog tilsynet et svar fra Kommuneqarfik Sermersooq, der bl.a. svarer følgende:

Er I fortsat udfordret på de fysiske rammer på alderdomshjemmet?

»Der er kommet nye udfordringer angående el sikring i Utoqqaat Illuat, som betyder at der bruges ekstra ressourcer på sikringer til el skab. Der er tale om et gammelt el-skab.

Der er udfordringer med ventilationen i den nyere tilbygning. Der er iværksat foranstaltninger for at forbedre ventilationen.

Om vinteren har vi problemer med afløb i alle afdelingernes wc.«

Er der fortsat ventetid på at få udredt borgere med demens, og er der lavet nye tiltag i forhold til vejledning og rådgivning af personalet?

»Demens udredning varighed er på 3 måneds observation fra plejehjemmet, derefter får lægen notater. Hvor derefter er ventetiden til at, få en demens diagnose varer længe.

Der er omstillet en stilling fra demenshjelper til en udviklingsmedarbejder, som skal undervise personalet vedr. demens, samt afholde foredrag til pårørende om demens.«

Hvor mange magtanvendelser er der foretaget på alderdomshjemmet siden tilsynets besøg og hvilke?

»Der er ikke anvendt magtanvendelse siden tilsynets besøg.

Der anvendes motivende samtaler/afledningsmanøvre i stedet for magtanvendelser.«

Se besvarelsen fra Kommuneqarfik Sermersooq på § 71-tilsynet alm. del – bilag 36.

6.5 Børnehjemmet Tupaarnaq i Nuuk, Grønland (anmeldt tilsynsbesøg)

Den 7. september 2023 var tilsynet på et anmeldt tilsynsbesøg på børnehjemmet Tupaarnaq i Nuuk.

Den 30. oktober 2024 har tilsynet anmodet børnehjemmet Tupaarnaq i Nuuk og Kommuneqarfik Sermersooq om oplysninger om udviklingen siden tilsynsbesøget. Den 9. januar og 8. juli 2025 modtog tilsynet et svar fra Kommuneqarfik Sermersooq, der bl.a. svarer følgende:

Vurderer I fortsat, at der er børn og unge, der bliver anbragt på grund af, at forældrene er hjemløse?

»Ja.

Der ses fortsat tilfælde, hvor hjemløshed indgår som en væsentlig faktor i vurderingen af barnets omsorgssituation. Det er dog vigtigt at understrege, at hjemløshed sjældent

står alene som årsag til en anbringelse. Den indgår typisk i samspil med andre belastninger som for eksempel manglende forældrekompetencer, psykisk sårbarhed eller misbrug.«

Følgende eksempler fremhæves:

- »- En forælder er tilknyttet et mor-barn-hjem under Kommuneqarfik Sermersooq i et planlagt toårigt forløb med henblik på stabilisering og støtte til forælderrollen.
- En anden forælder opholder sig midlertidigt i en hjemløsebolig med det formål at opnå tilknytning til en permanent socialbolig.
- En tredje forælder er fortsat uden fast bolig, men indgår i dialog og samarbejde med kommunen om en langsigtet boligløsning.«

Oplever I fortsat problemer med at få udredt de anbragte børn og unge i psykiatrien?

»Ja.

Der er stadig udfordringer med at sikre rettidig og kvalificeret psykiatrisk udredning af børn og unge, der er anbragt. Der opleves lange ventetider og begrænset adgang til specialiseret børne- og ungdomspsykiatri, hvilket har konsekvenser for mulighederne for at tilpasse den pædagogiske og behandlingsmæssige indsats. Institutionen arbejder aktivt med at kompensere herfor gennem tværfaglig indsats og tæt samarbejde med sagsbehandlere, men det ændrer ikke ved behovet for bedre psykiatridækning.«

I hvor mange tilfælde er der anvendt fysisk magt siden tilsynsbesøget den 7. september 2023?

»Ja, der har været magtanvendelser.

Der har været i alt 2 tilfælde af fysisk magtanvendelse siden tilsynsbesøget den 7. september 2023. Begge tilfælde er registreret og indberettet i henhold til gældende regler. Der er foretaget pædagogisk opfølgning og refleksion med de involverede medarbejdere. Begge situationer blev håndteret ud fra en vurdering af akut behov for at sikre barnets eller andres sikkerhed.«

Er der sket væsentlige ændringer på institutionen siden sidste tilsyn?

»Nej.

Der er ikke sket væsentlige ændringer i driften, den fysiske ramme eller i det pædagogiske grundlag på Børnehjemmet Tupaarnaq siden sidste tilsynsbesøg. Eventuelle mindre justeringer i pædagogisk praksis er sket som led i den løbende faglige udvikling og opfølgning på interne evalueringer.«

Se besvarelsen fra Kommuneqarfik Sermersooq på § 71-tilsynet alm. del – bilag 130.

6.6. Psykiatrisk afdeling A1, Dronning Ingrid's Hospital i Nuuk, Grønland

Den 8. september 2023 var tilsynet på et anmeldt tilsynsbesøg på Psykiatrisk afdeling A1 på Dronning Ingrid's Hospital i Nuuk i Grønland.

Den 30. oktober 2024 har tilsynet anmodet Psykiatrisk afdeling A1 på Dronning Ingrid's Hospital og Departementet for Sundhed om oplysninger om udviklingen siden tilsynsbesøget. Den 9. december 2024 modtog tilsynet et svar fra Departementet for Sundhed, der bl.a. svarer følgende:

Er de retspsykiatriske patienter fortsat indlagt sammen med de øvrige patienter på den psykiatriske afdeling? Hvis ja, er der så lavet tiltag, der kan understøtte den nødvendige tryghed og omsorg?

»Ja, de retspsykiatriske patienter er fortsat indlagt sammen med de øvrige patienter på den psykiatriske afdeling. Dette vil først kunne ændres når der er taget nye og større faciliteter i anvendelse, da der ikke er andre faciliteter der kan tages i anvendelse. Afdelingsledelsen prøver fortløbende at lave tiltag der kan understøtte den nødvendige tryghed og omsorg inden for de eksisterende fysiske rammer.«

Hvad er status for opførelsen af en ny psykiatrisk afdeling, og er det planen, at der skal opføres en egentlig børnepsykiatrisk afdeling?

»Processen omkring udbud af byggeriet af en ny psykiatrisk afdeling er forløbet planmæssigt. Den 9. december 2024 meddelte Naalakkersuisoq for Sundhed og Naalakkersuisoq for Boliger og Infrastruktur, at de formelle forhold nu er på plads. Der vil nu blive indgået endelige kontrakter med entreprenøren, hvorefter arbejdet vil blive igangsat. Afleveringen og ibrugtagningen af den nye bygning forventes at blive ved udgangen af 2027.«

I tilfælde af, at der er sket andre væsentlige ændringer på institutionen, bedes I redegøre for dem og kommentere på årsagerne hertil.

»Der har i den senere tid været tiltagende udfordringer med at få ansat psykiatere og dermed opretholdelse af muligheden for at drive en psykiatrisk afdeling med brug af tvang. Departementet har tidligere været i dialog med det danske sundhedsministerium om sagen og vil inden for den nærmeste fremtid på ny tage kontakt til sundhedsministeriet.«

Se besvarelsen fra naalakkersuisut på § 71-tilsynet alm. del – bilag 45.

6.7 Døgninstitutionen Angerlarsimaffik Ivaneq i Nuuk, Grønland (anmeldt tilsynsbesøg)

Den 8. september 2023 var tilsynet på et anmeldt tilsynsbesøg på døgninstitutionen Angerlarsimaffik Ivaneq i Nuuk i Grønland.

Den 30. oktober 2024 har tilsynet anmodet Døgninstitutionen Angerlarsimaffik Ivaneq, Departementet for Børn og Unge, Departementet for Sociale Anliggender, Familier, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggende (Tilsynsenheden) om oplysninger om udviklingen siden tilsynsbesøget. Den 29. november 2024 modtog tilsynet et svar fra Departementet for Børn og Unge, der bl.a. svarer følgende:

Er der fundet en løsning i forhold til de børn, hvis forældre bor i f.eks. Danmark, så de kan opretholde kontakten til deres forældre?

»Der er etableret et godt samarbejde med sagsbehandlere og det er sikret, at børnene kan komme på besøgsrejse hos familien i Danmark.«

Oplever I fortsat, at der er børn og unge, der bliver anbragt, alene fordi forældrene har mistet deres hjem?

»Nej.«

Oplever I fortsat problemer med at få børnene og de unge udredt i psykiatrien?

»Ja, det er en vedvarende problematik at få udredt børn og unge i psykiatrien, da ventelisten er lang.«

I hvor mange tilfælde er der anvendt fysisk magt over for børnene og de unge på institutionen siden tilsynsbesøget den 8. september 2023?

»Der har været 7 magtanvendelser i Angerlarsimaffik Ivaneq.«

Se besvarelsen fra naalakkersuisut på § 71-tilsynet alm. del – bilag 37.

6.8 Døgninstitutionen Aqisseq i Nuuk, Grønland (anmeldt tilsynsbesøg)

Den 8. september 2023 var tilsynet på et anmeldt tilsynsbesøg på døgninstitutionen Aqisseq i Nuuk i Grønland.

Den 30. oktober 2024 har tilsynet anmodet døgninstitutionen Angerlarsimaffik Aqisseq, Departementet for Børn og Unge og Departementet for Sociale Anliggender, Familier, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggende (Tilsynsenheden) om oplysninger om udviklingen siden tilsynsbesøget. Den 29. november 2024 modtog tilsynet et svar fra Departementet for Børn og Unge, der bl.a. svarer følgende:

Oplever I fortsat, at nogle af de anbragte unge ikke ser deres familier?

»Der er fortsat stor variation i samarbejdet med forældrene. Med nogen er der et godt samarbejde, og med andre er der næsten ingen kontakt. Nogen forældre er bosat i Danmark, hvor det kan være vanskeligt at have et godt samarbejde.«

Oplever I fortsat, at hjemløshed blandt forældre er et stort problem?

»Socialstyrelsens Døgn og Visitationsafdeling har ikke viden om dette.«

Oplever I fortsat problemer med at få de unge udredt i psykiatrien?

»Det opleves meget udfordrende at få børnene udredt i psykiatrien.«

I hvor mange tilfælde er der anvendt fysisk magt over de unge i institutionen siden tilsynsbesøget den 8. september 2023?

»Det har været indberettet 3 magtanvendelser.«

Se besvarelsen fra naalakkersuisut på § 71-tilsynet alm. del – bilag 38.

6.9 Nuuk Outdoor i Kapisillit, Grønland (anmeldt tilsynsbesøg)

Den 9. september 2023 var tilsynet på et anmeldt tilsynsbesøg hos Nuuk Outdoor i Kapisillit i Grønland.

Den 30. oktober 2024 har tilsynet anmodet Nuuk Outdoor, Kommuneqarfik Sermersooq, Departementet for Børn og Unge og Departementet for Social Anliggender, Familier, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender (Tilsynsheden) om oplysninger om udviklingen siden tilsynsbesøget. Den 29. november 2024 modtog tilsynet et svar fra Departementet for Børn og Unge, der bl.a. svarer følgende:

Vil I redegøre for, hvad der er sket med Nuuk Outdoor efter tilsynets besøg i september 2023?

»Allerede før § 71-tilsynets besøg i september 2023 var der opmærksomhed på, at Nuuk Outdoor ikke var en godkendt døgninstitution for børn og unge, og at børnene anbragt i Nuuk Outdoor ikke var lovligt anbragt.

Derfor har Departementet for Børn og Unge og Socialstyrelsen prioriteret at få de anbragte børn flyttet til godkendte døgninstitutioner for børn og unge.

Socialstyrelsens Døgn- og Visitationsafdeling havde i august 2023 påbegyndt arbejdet med at undersøge oprettelsen af midlertidige pladser i de godkendte døgninstitutioner.

I dialog med kommunerne blev de anbragte børn flyttet til godkendte daginstitutioner.

Enkelte børn er blevet 18 år og er derfor ikke længere anbragt på døgninstitution, men har af hjemkommunen fået anden støtte, som matcher det enkelte barns behov.

Hvad der er sket med Nuuk Outdoor efter tilsynets besøg i september 2023, har departementet og socialstyrelsen ikke indhentet viden om. Men det kan konstateres, at Nuuk Outdoor ikke har ansøgt om at blive godkendt døgninstitution for børn og unge.«

Den 2. december 2024 modtog tilsynet et svar fra Nuuk Outdoor, der bl.a. svarer følgende:

»[...] de unge er løbende videreanbragt, og at ingen unge har opholdt sig i Kapisillit siden 20. december 2023.«

Se besvarelsen fra naalakkersuisut på § 71-tilsynet alm. del – bilag 39 og besvarelse fra Nuuk Outdoor på § 71-tilsynet alm. del – bilag 40.

6.10 PITU i Kapisillit, Grønland (anmeldt tilsynsbesøg)

Den 9. september 2023 var tilsynet på et anmeldt tilsynsbesøg hos PITU i Kapisillit i Grønland.

Den 30. oktober 2024 har tilsynet anmodet PITU, Departementet for Børn og Unge og Departementet for Social Anliggender, Familier, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender (Tilsynsheden) om oplysninger om udviklingen siden tilsynsbesøget. Den 28. november 2024 modtog tilsynet svar fra PITU, og den 2. december 2024 og supplerende den 11. december 2024 modtog tilsynet svar fra Departementet for Børn og Unge, der bl.a. svarer følgende:

Oplever I fortsat, at I modtager børn, hvor der ikke er udarbejdet handleplaner?

PITU svarede bl.a.:

»Efter Folketingets § 71-tilsyn i Kapisillit d. 9. september 2023 har alle anbragte på PITU heldigvis handleplaner, hvilket letter vores målrettede arbejde for os, idet vi på denne måde kan udføre vores indsats på baggrund af de forventninger og mål den anbringende kommune har.«

Departementet for Børn og Unge svarede bl.a.:

»Socialstyrelsens Døgn- og Visitationsafdeling har ikke viden om dette ud fra Årsberetning 2023. PITU oplyser, at der er udarbejdet handlingsplaner på alle børn anbragt i PITU«

Er der anvendt fysisk magt over for de unge på institutionen siden tilsynsbesøget den 8. september?

PITU svarede bl.a.:

»Efter tilsyn d. 9. september 2023, kan vi i vores arkiver finde et tilfælde, hvor vi har sendt afrapportering vedr. én magtanvendelse. Som vi nævnte dengang under tilsynsbesøget, så er vores udgangspunkt, at vi slet ikke ønsker at anvende magt i vores arbejde; og at vi konstant holder dette for øje ved at forebygge evt. situationer, mhp. på at undgå disse.«

Departementet for Børn og Unge svarede bl.a.:

»Der har været 2 magtanvendelser i PITU.«

Se besvarelsen fra naalakkersuisut på § 71-tilsynet alm. del – bilag 41 og 48 og besvarelse fra PITU på § 71-tilsynet alm. del – bilag 42.

7. Møder

7.1 Møde med Folketingets Ombudsmand

§ 71-tilsynet holdt et møde med Folketingets Ombudsmand den 16. september 2025.

På mødet fik tilsynet og Ombudsmanden lejlighed til at drøfte samarbejdet mellem ombudsmandsinstitutionen og § 71-tilsynet.

Ombudsmanden og Ombudsmandens ansatte orienterede bl.a. om, hvordan Ombudsmandens tilsynsbesøg og fokusområder i 2024 var forløbet, og om fokusområderne for 2025. Tilsynet og Ombudsmanden drøftede endvidere emner af fælles interesse.

8. Samråd

Der har været afholdt ét samråd i folketingsåret 2024-25.

8.1 Samråd med indenrigs- og sundhedsministeren

Den 14. januar 2025 afholdt § 71-tilsynet et lukket samråd med indenrigs- og sundhedsministeren om regionale forskelle i tvangsforanstaltninger i psykiatrien og om tvangsforebyggende arbejde. Se samrådsspørgsmålene på § 71-tilsynet alm. del – samrådsspørgsmål A og B og ministerens talepapir fra samrådet på § 71-tilsynet alm. del – svar på spørgsmål 1.

9. Oplysning om tilsynets arbejde

Tilsynet har en folder, som orienterer om tilsynets kompetence og arbejde. Målet er, at folderen skal medvirke til at oplyse om fokus på forholdene for administrativt frihedsberøvede personer og dermed være med til at skabe opmærksomhed om, at administrativt frihedsberøvede personer, hvor end de befinder sig, skal tilbydes rimelige forhold.

Folderen udleveres efter anmodning og i forbindelse med tilsynsbesøg.

Folderen og orientering om tilsynets arbejde kan også findes på § 71-tilsynets hjemmeside under www.ft.dk.

Lasse Haugaard Pedersen (S), Maria Durhuus (S),
næstformand, Rasmus Horn Langhoff (S), Peter Juel-Jensen
(V), formand, Nanna W. Gotfredsen (M), Kim Edberg

Andersen (DD), Louise Brown (LA), Astrid Carøe (SF) og
Stinus Lindgreen (RV)